

Økið við Farstøðina ein fella fyri blind

Ein bólkur av lesandi instruktørum frá Blindainstituttinum er í hesum døgum í Føroyum. Tey eru í gongd við høvuðsuppgávu sína, um hvussu ein sjónbrekaður kann klára seg á økinum rúndan um Farstøðina og SMS. Hesi bæði økini eru sannar fellur fyri sjónbrekaði og bólkurin arbeiðir við hugskotum til broytingar

SVEINUR POULSEN

Tað er ikki so lætt at ferðast í landi okkara, tá sjónin bil-

ar. Og tað er synd at siga, at nokur hjálp er at heinta nakrastadni.

Ein »ljósúrv« er í miðbýnum, sum gevur ljóð frá sær. Tá sjónbrekaði skulu ganga yvir um vegin, er ljóðið øðrvísi, enn tá tey ikki skulu ganga.

Men tey sjónbrekaðu skulu eisini koma til hesa velsignaðu »ljósúrv«.

Tað fáa tey hjálp til frá leiðbeinarum á Blindastovnum.

Tað er tí harðliga tiltrongt, at onkur setur kikan- an á umstøðurnar hjá teimum sjónbrekaðu í Føroyum.

Hvussu kunnu broytingar gerast í verandi umhvørvi, so at tað verður lættari hjá teimum sjónbrekaðu at ferðast, og uttan at hesar broytingar kosta almikið av peningi.

Tað er tað, ein bólkur av lesandi instruktørum frá Blindainstituttinum arbeiðir við.

Tey gera eina høvuðsuppgávu við útgangsstøði í økinum á bryggjuni í Havn, við serligum atilti til ferjulegurnar og Farstøðina.

Men hvat er hetta fyri ein útbúgving, tey eru í holt við? Erik Østergaard, frá Institut for blinde og svagseende, greiðir frá:

Instruktørutúgving

- Tá hesi fólkini eru liug, kunnu tey kallað seg ADL-

og mobilityinstruktørar.

Hetta er ein yvirbygningstúgving, og fyri at koma inn, skulu tey lesandi hava eina aðra útbúgving antin sum lærarar, sosialpedagogar ella ergoterapeutar.

Instruktørutúgvingin tekur 8 mánaðar og endar við, at tey lesandi gera eina høvuðsuppgávu, har tey, sum í hesum føri, taka útgangsstøði í einum veruligum trupulleika.

Uppgávan hjá hesum bólknum gongur út uppá, at gera uppskot til broytingar í umhvørvinum, so at møguleikarnir hjá sjónbrekaðum at ferðast, gerast betri.

Erik Østergaard sigur, at Karin Kass, leiðari á Blindastovnum, hevur sagt teimum, at tað eru nógvar slíkar uppgávur at fara í holt við í Føroyum. Tá tey settu seg í samband við hana hesaferð, vísti hon teimum á økið við Farstøðina og SMS.

Men ein onnur orsök til at tey valdu Føroyar er, at ein føroyskur næmingur gongur á skúlanum. Tað er Maria Svabo Hansen, úr Havn.

Broytingar hjálpa ikki bara sjónbrekaðum

At tað er ørvur á broytingum, hava umboðini frá Blindainstituttinum fingið stöðfest.

So er bara spurningurin hvussu hesar broytingar skulu gerast og á hvønn hátt, eitt nú Blindastovnur Føroya fær ávirkan á hesar

broytingar.

Og tað er ein annað endamál við hesi uppgávu.

Tey, ið uppgávuna gera, hava havt samband við Tórshavnar Kommunu og SMS fyri at kunna tey um ætlanina við uppgávu.

Bæði kommunan og leiðslan í SMS hava verið sera opin fyri samstarvi, tí tað er ríkiligt at triva í.

Tað er staðfest at broytingar fyri blind eisini gagnad øðrum, eitt nú eldri fólki.

Verður til dømis ein ljósregulering, við ávaringljóði sett upp, so fáa eisini onnur enn sjónbrekað gagn av hesum. Hygg bara í miðbýnum. Tey flestu okkara, sum fara um gonguteigin, lurta heldur eftir ljóðinum enn hyggja eftir »tí grøna manninum«. Vit hugsa bara ikki um tað.

Farstøðin

Tað tey lesandi hava lagt til merkis er, at á økinum kring Farstøðina eru ongar uppmerkningar.

Erik Østergaard sigur, at tað eru ikki so ógvusligar broytingar, sum skulu til, men tær hjálpa øllum.

Har eru ongar týðuligar avmerkningar, sum tú sum siggjandi kann halda teg til. Hvussu skulu tey sjónbrekaðu so hava tað, spyr hann.

- Tað, tey sjónbrekaðu hava brúk fyri eru kontrastir. Týðuligir kontrastir. Tá hava tey nakað at ganga eftir.

- Hetta letur seg gera við at mála strikurnar á vegin í kontrastlitum, ella sebra-

Tey seks lesandi frá Blindainstituttinum í Keypmannahavn, saman við lærarum sínum, avmyndaði í Norðurlandahúsinum, í gjár

(Mynd: Jens. Kr. Vang)

stípum, sum hann tekur til. Ein annar møguleiki er, at leggja steinar niður í vegin, soleiðis at tey sjónbrekaðu hava okkurt at halda seg til, sum brýtur frá tí vanliga.

- Og hjá okkum er tað vanliga asfalt, sigur Karin Kass.

- Her er asfalt allastaðni, sigur hon.

Erik Østergaard rósar ljós- og ljósreguleringini í miðbýnum. Hann heldur at tað er ein góð skipan, sum eisini kundi verið brúkt aðrastaðni í býnum.

Sum dømi nevni hann útkoyringina frá parkerings- økinum, við Farstøðina í Havn.

- Har kundi staðið ein ljós- og ljósregulering, sum altíð lýsir grønt. Skal onkur yvirum vegin, so skal trýstast á ein knött, fyri at fáa ljósið at skifta.

- Ein tilfiks skipan hevði ikki tarnað ferðsluni stór-

vegis, sigur hann.

Hann leggur stóran dent á, at tey ikki ynskja stórar broytingar, men arbeiða við teimum broytingarmøguleikum, sum eru í tí ávísa umhvørvinum.

- Verður ein ljóðskipan sett í eina ljósregulering, sum er sett upp, so kostar tað nógvar pengar, men verður tað gjørt alt í einum, so kostar tað verri enn so líka nóg.

Marmortrappan í SMS er ikki góð

Eitt annað stað, tey lesandi hava hugt eftir, er SMS.

Sum nevnt aðrastaðni, so hava sjónbrekaði brúk fyri kontrastum, og verður hugt eftir marmortrappuni í SMS, so er hon, um ikki kritahvít, so næstan.

Og hetta gevur teimum trupulleikar.

Ein møguleiki var, at havt aðrar litir í trappuni, sum gjørdur tað lættari hjá sjónbrekaðum at ganga í og um trappuna.

Ein annar trupulleiki við SMS eru klædnastativini. Tey standa mitt á gólvinum og geva øllum trupulleikar, bæði teimum sum siggja væl, og teimum sum siggja minni væl.

Hetta kann loysast á ein rimuliga einfaldan hátt, siga tey frá Blindainstituttinum.

Nakrir fastir reglar kunnu setast fyri, hvussu langt úti á gólvinum eitt klædnastativ kann standa. Verður so ein gonguteigur gjørdur í gólvinum, sum týðuliga broytir frá hinum flisnum, so verður munandi lættari hjá sjónbrekaðum at ferðast í handilsmiðdeplinum.

Tey lesandi hava tosað við leiðsluna um trupulleikarnar, og hon eru sinnað at hyggja eftir møguleigum broytingum.

Ein annar og kanska størri trupulleiki er vegurin uttanfyri SMS.

Hann er snøgt sagt vandamikil at ferðast á.

Har er onki, sum gevur

nakra ábending hvørki um fótgangarar ella um bilar.

Eisini her er ein møguleiki við einum »ljóðtorni«. Tað hevði lætt munandi um, og hevði bött væl um trygdina.

Karin Kass skundar sær at leggja afturat, at Blindafelagið, sum heldur til í Traðarbrekku, hevur Miklagarð, sum nærmasta handil.

Her skulu tey gera síni dagligu innkeyp, og fyri tey hevði tað bött ótrúliga nógv um trygdina, um ábøtur vórðu gjørdar.

Nummarskipanin á Apotekinum

Tá tey nú vóru í økinum kring SMS, fóru tey inn á gólvið á Apotekinum.

Tað fyrsta tey lögdu merki til, var nummarskipanin. Hon er nóg ring at halda skil á fyri tey sum hava góða sjón.

Fyri sjónbrekaði er vónleyst.

Gamaní, tey finna fram til nummarulluna, men hvat hjálpir tað, tá tey ikki siggja hvat nummar stendur á lepanum?

Henda trupulleika eru tey varug við á Apotekinum, og tey hava lagt upp til broytingar. Og so er væl hugsandi, at tey hugsa eitt sindur eykað um tey sjónbrekaðu, tá tey fara at fremja hesar broytingar.

Avstað aftur í morgin

Arbeiðið hjá teimum lesandi á Blindainstituttinum í Keypmannahavn er liugt, og í morgin fara tey aftur til Danmark.

Uppgávan skal latast inn, innan alt ov langa tíð, og eftir tað fáa teir partar, sum hava verið við í málinum, uppgávuna framlagda frá Karin Kass, leiðbeinara á Blindastovnum.

So verður spennandi at siggja, um hugskotini tey lesandi koma við, í uppgávinum, verða brúkt í veruliga lívinum tá broytingarnar skulu gerast.

Maria Svabo Hansen úr Havn, lesur í lótni til leiðbeinara á Blindainstituttinum í Keypmannahavn (Mynd Jens. Kr. Vang)

Lesir til blindaleiðbeinara

Við í ferðalagnum frá Blindainstituttinum í Keypmannahavn, er eisini ein føroyingur. Hon eitur Maria Svabo Hansen og er útbúgvinn ergoterapeut

SVEINUR POULSEN

Tað finnst føroyingar á nógvum útbúgvingarstovnum í Danmark. Eisini á Blindainstituttinum.

Í lótni er Maria Svabo Hansen, úr Havn, við at útbúgva seg til leiðbeinara fyri blind og sjónveik.

Hon er annars útbúgvinn ergoterapeut, men valdi at útbúgva seg víðari.

Ergoterapeutar arbeiða við meira yvirnaðum málum, meðan blindaleiðbeinarar koyra »ein til ein«

undirvísing.

Her verður størstur dentur lagdur á at læra sjónveik ávisar teknikkir, so tey betri gerast fôr fyri at klára seg í dagligdegnum.

Eitt nú, skulu tey læra at skera breyð, skinkjiga sær kaffi og líkandi.

Maria verður liðug í summar og vónar tá at fáa arbeiðið á Blindastovnum.

Maria er annar føroyski næmingurin, sum hevur verið á Blindainstituttinum. Hin er Karin Kass, leiðari á Føroya Blindastovni.